

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin eksternistyczny z zakresu szkoły podstawowej
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	PPOP–100–2510
<i>Termin egzaminu:</i>	5 października 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	10 października 2025 r.

Egzaminatorze!

- Oceniaj prace zdających uczciwie i z zaangażowaniem.
- **Stosuj przyjęte zasady oceniania w sposób obiektywny.** Pamiętaj, że każda odpowiedź merytorycznie poprawna, spełniająca warunki określone w poleceniu, musi **zostać** oceniona pozytywnie, nawet jeżeli nie ujęto jej w przykładowych odpowiedziach.
- Konsultuj niejednoznaczne rozwiązania zadań z innymi egzaminatorami lub z przewodniczącym zespołu egzaminatorów. W razie niemożności osiągnięcia wspólnego stanowiska rozstrzygajcie na korzyść zdającego.
- Podczas przyznawania punktów nie kieruj się emocjami.
- Informuj przewodniczącego o wszystkich nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie oceniania, w tym – o podejrzeniach o niesamodzielność w pisaniu pracy.

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.	Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

P F

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.	Klasy VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie. Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; Lektury obowiązkowe: <i>Mały Książę</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 11) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

egoistka, kłamczucha, manipulantka, chimeryczna, zarozumiała, grymaśna, kapryśna, piękna, próżna, skupiona na sobie, łaknąca zainteresowania/uczucia

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.	Klasy VII–VIII 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych [...]. Lektura obowiązkowa: <i>Mały Książę</i> . Klasy IV–VI 1. Kształcenie literackie i kulturowe. Zdający: 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Mały Książę nie mógł zrozumieć róży, ponieważ przekazywała mu sprzeczne komunikaty, grymasiła, ciągle zmieniała swoje zdanie. Wzbudzała w nim wyrzuty sumienia i poczucie winy – manipulowała nim. Nie postępowwała szczerze.

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.	Klasy VII–VIII Lektura obowiązkowa: <i>Mały Książę</i> . Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 1) omawia elementy świata przedstawionego [...]; 2) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy [...] fantastyczne w utworach. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	Klasy IV–VI 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 4) Rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów [...]; 6) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie jego funkcje w tekście.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka [...].	Klasy IV–VI 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 12) rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: [...] zdania złożone (podrzędnie i podrzędnie) [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka [...].	Klasy IV–VI 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 3) określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Zdania wykrzyknikowe w wypowiedzi Małego Księcia służą podkreśleniu silnych emocji bohatera.
- Wykrzykniki sugerują, że Mały Książę żałuje tego, że zostawił różę samą, że nie odczytał jej intencji.

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 12) określa tematykę oraz problematykę utworu; 16) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.	Klasy VII–VIII 1. Elementy retoryki. Zdający: 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca wyjaśnienie sensu morału oraz odwołanie do tekstu Fredry.

1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca wyjaśnienie sensu morału.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

Ludzie zazwyczaj postępują tak, jak my wobec nich. Gdy robimy dla kogoś coś dobrego, możemy spodziewać się podobnego zachowania wobec nas. Natomiast jeśli kogoś krzywdzimy, trudno oczekiwać czegoś pozytywnego. Tak zostało to pokazane w wierszu *Paweł i Gaweł*, w którym Aleksander Fredro ukazuje sąsiadów, którzy nawzajem uprzykrzali sobie życie.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.	Kl. IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje czytany utwór jako bajkę [...] oraz wskazuje jego cechy gatunkowe [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka [...].	Klasy VII–VIII 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. archaizmy [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka [...].	Klasy IV–VI 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy ([...] zaimek) [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Zadanie 13. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej.	Klasy VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji. Lektury obowiązkowe: <i>Mały Książę</i> . Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

3 pkt – za podanie 4 elementów spośród następujących: tytuł utworu, bohaterowie, przyczyna sporu, sposób jego rozwiązania.
2 pkt – za podanie 3 elementów spośród następujących: tytuł utworu, bohaterowie, przyczyna sporu, sposób jego rozwiązania.

1 pkt – za podanie 2 elementów spośród następujących: tytuł utworu, bohaterowie, przyczyna sporu, sposób jego rozwiązania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Tytuł lektury: „Zemsta”

Bohaterowie lektury: Cześnik i Rejent

Przyczyna i sposób rozwiązania sporu: Bohaterowie dramatu mieszkali w jednym zamku, co wywoływało liczne spory. Kłócili się między innymi o mur graniczny. Spór Cześnika i Rejenta skończył się dobrze dzięki miłości Wacława i Klary – potomków zwaśnionych rodów.

Tytuł lektury: „Pan Tadeusz”

Bohaterowie lektury: Sędzia Soplica i Hrabia

Przyczyna i sposób rozwiązania sporu: Sędzia i Hrabia toczyli spór o ruiny zamku Horeszków, położone nieopodal Soplicowa. Spór kończą zaręczyny Tadeusza Soplicy i Zosi, wnuczki Stolnika.

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie na podstawie tekstu trzech trudności, na które narażone jest młode pokolenie.

1 pkt – wskazanie na podstawie tekstu dwóch trudności, na które narażone jest młode pokolenie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- presja związana z koniecznością zdobywania wszystkiego, co najlepsze
- kryzys wartości
- rozwój technologiczny, który doprowadził do braku intymności
- katastrofa klimatyczna

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca przykład utrudnienia i ułatwienia.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca przykład utrudnienia lub ułatwienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Utrudnienia:

- Każde pokolenie żyje w innym czasie, zdobywa inne doświadczenia, ma inne potrzeby.
- Trudność w porozumieniu się polega na tym, że ludzie patrzą na innych z własnej perspektywy i to nie pozwala im zrozumieć kogoś, kto żył inaczej.

Ułatwienia:

- Ciekawość drugiego człowieka, jego historii, zainteresowanie jego losem.

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.	Klasy VII–VIII 1. Elementy retoryki. Zdający: 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Moim zdaniem wyrażenie *pokolenie sieci* oznacza pokolenie posługujące się siecią internetową.
- Mowa tu o sieci internetowej, czyli globalnej. *Pokolenie sieci* to pokolenie ludzi, którzy bez kłopotów mogą nawiązać kontakt z ludźmi z całego świata.
- Można powiedzieć, że *pokolenie sieci* to pokolenie, które „wpadło w sieć” internetu, bo korzystanie z niego to nie tylko korzyści, lecz także zagrożenia.

Zadanie 17. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) określa temat i główną myśl tekstu.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych.	Klasy VII i VIII 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym [...] streszcza [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.

1 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zaburzony poziom uogólnienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Tematem tekstu Mai Komorowskiej jest możliwość porozumienia między pokoleniami.

Autorka zwraca uwagę na to, że kłopoty w takim porozumieniu wynikają z różnych doświadczeń ludzi żyjących w innych czasach.

Dochodzi do wniosku, że porozumienie międzypokoleniowe jest możliwe pod warunkiem wzajemnego zainteresowania obu stron.

Zadanie 18. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) interpretuje dzieła sztuki [...] (grafika).

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie, w jaki sposób wskazują one na zawarcie porozumienia.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie, w jaki sposób wskazuje on na zawarcie porozumienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Element graficzny nr 1

Uściśnięte dłonie nad ekranami komputerów wskazują na sfinalizowanie rozmów/osiągnięcie kompromisu.

Element graficzny nr 2

Do osiągnięcia porozumienia potrzebnych jest dwoje ludzi – widać ich na ilustracji. Każdy z nich dodaje coś do uzgodnień, a na koniec podpisują akt porozumienia.

Zadanie 19. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.	Klasy IV–VI 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych.	Klasy IV–VI 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] zaproszenie [...].

Zasady oceniania

Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględniono 2 argumenty, z których co najmniej jeden nawiązuje do tematyki spotkania; uwzględniono 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
-------	--

1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty, z których co najmniej jeden nawiązuje do tematyki spotkania; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Uwaga: Kategorie „Treść i forma” oraz „Poprawność językowa” oceniamy rozłącznie.

Przykładowa odpowiedź

Z wielką przyjemnością chcielibyśmy zaprosić wszystkich mieszkańców na otwarcie wystawy „Ilustracje do wierszy polskich poetów”. Odbędzie się ono 23 kwietnia br. o godzinie 15.00 w Bibliotece Miejskiej w Pcimiu. W uroczystości weźmie udział znany współczesny plastyk Andrzej Pągowski. Opowie on o pracy ilustratora, a po spotkaniu będzie rozdawał swoje rysunki z autografami.

Uczestnikom wystawy zostaną udostępnione ciekawe wydania poezji z XIX i XX wieku z ilustracjami artystów polskich i obcych.

Zapraszamy!

Przyjaciele Biblioteki Miejskiej

Zadanie 20. (0–12)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].</p> <p>2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.</p> <p>6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich [...].</p>	<p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>Klasy VII i VIII</p> <p>7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;</p> <p>8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji.</p> <p>Klasy IV–VI</p> <p>9) charakteryzuje (...) narratora i bohaterów w czytanych utworach;</p> <p>12) określa tematykę i problematykę utworu;</p> <p>15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;</p> <p>16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;</p> <p>17) przedstawia własne rozumienie utworów i je uzasadnia;</p> <p>19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;</p> <p>20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów.</p>
<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>2. Rozwijanie rozumienia twórczego</p>	<p>2. Zróżnicowanie języka. Zdający:</p> <p>Klasy IV–VI</p>

<p>i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe. 5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.</p>	<p>3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej; 7) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; 9) zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: Klasy IV–VI 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.</p>
<p>III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].</p>	<p>1. Elementy retoryki. Zdający: Klasy VII i VIII 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych). 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Zdający: Klasy VII i VIII 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka.</p>

Zasady oceniania wypracowania

I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Egzaminator sprawdzający wypracowanie zdającego w tym kryterium będzie oceniał, czy:

- w pracy nie występuje błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

- W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny.

1 pkt

<p>ORAZ</p> <ul style="list-style-type: none"> W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. <p>ORAZ</p> <ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. <p>ORAZ</p> <ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	
<ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. <p>ALBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–4 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;
- przedstawił bogatą argumentację;
- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

4 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Pogłębiona argumentacja. Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
3 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 2 pkt i niektóre na 4 pkt.
2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Podjęta próba argumentowania. Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ • Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami. ORAZ <p>Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.</p>	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–3 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też w pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdza m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków	nie więcej niż 4 błędy językowe	5–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
Zakres środków				
szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, 	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt

w tym – bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu				
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym –

internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.

- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Centralna Komisja Egzaminacyjna